

Dimitrije Vasiljević
SLUČAJNI NOMAD

Dimitrije Vasiljević

SLUČAJNI NOMAD

Srednja zemlja

Beograd, 2021.

*I tada, kao i uvek do sada, znam:
Nije bitno ko sam ja.
Bitna je poruka koju nosim*

UMESTO UVODA

Dobro jutro. Zovem se Dimitrije Vasiljević, a mama i tata me zovu Dimi, Dika, Pinki i Pinkiša. Danas punim dve godine i mnogo sam „nadrndan“ što su me probudili iz najslađeg sna i obukli me u ovo smešno odelo da me slikaju.

Moja mama ima plavu kosu i nosi naočare koje volim da čačkam dok me drži u naručju, a moj tata je operски pevač i kad god drekne u sobi iz sveg glasa dok vežba pevanje, ja se rasplačem. Moja omiljena igračka je plavi štrumpf koga zovem *Čunc*, a volim i lampu u obliku patuljka koju mi je poklonio kum, koga zovem *Km*.

Mama, tata i ja živimo na Novom Beogradu, u Gandijevoj br.100, u malom ali toplom stanu, koji meni, doduše, deluje veliki kao aerodrom, jer sam ja, jel'te, mali. Naročito mi je zanimljiva spavaća soba mojih roditelja jer se u njoj nalazi neka čudna drvena sprava sa dirkama koja ispušta vrlo zanimljive zvuke. Mama i tata me često drže na krilu dok mi sviraju i pevaju pesmice na toj spravi i to baš jako volim, ali počne mnogo da me smara kad me teraju da ih učim napamet i ponavljam. Ta soba mi je interesantna još i zbog toga što kad god dobijem nove igračke na poklon, poput lego kocki ili autića, tata se sa svojim drugarima zatvori u nju i sednu na pod da slažu do duboko u noć, a mene ne puštaju unutra jer kažu da sam još mali za to.

Mama stalno priča gostima kako sam rekao “pala magla i labzila se” i kako sam recitovao “pila kuća, pili boli, tu tanana deda moj” i onda svi „umiru“ od smeha, a meni uopšte nije jasno zašto. Nije mi jasno ni što me svi gosti kad dođu štipaju i vuku za obraze i nos. Mada, bolje i to nego kad one čike-grmalji krenu da me bacakaju uvis i stavljaju na krkače, hoću da umrem od straha, bojim se visine.

Kad mama i tata moraju da rade, odvezu me nekad tokom radne nedelje kod bake na Banjicu. Iako obožavam baku, mnogo sam tužan što me ostavljaju kod nje i odbijam uveče da zaspim dok mi baka ne obeća da će me probuditi kad oni dođu. Naravno, nikad me ne probudi, ali ja do ujutru na to zaboravim i tako me uvek nasankaju na istu foru. Tata je strog i stalno me nešto trenira, uči i kori, a mama je bolećiva. Tetka i baba me ne ispuštaju iz naručja, a tata se ljuti zbog toga na njih, kaže da će od mene napraviti seka-persu i da se one nešto pitaju, ja ne bih prohodao do osnovne škole.

O meni u porodici vlada još i mišljenje da sam „mnogo mrljav s hranom”, stidljiv i povučen, mada gosti kažu mojima da me ostave na miru i da sam dete „s milim bogom”, šta god to značilo. Jedino što volim da jedem je eurokrem, ali to mi slabo daju jer se sav umecam. Uglavnom me smaraju sa nekim poparama, kačamacima, kuvanim jelima, od čega mi je jedino spanać zanimljiv jer ga jede Mornar Popaj.

Strašno volim kocke, čovečuljke i kreativne igračke s kojima mogu nešto da pravim ili da smišljam priče. A užasno se bojim igračaka koje idu same ili sviraju. Tako su mi jednom kupili helikopter koji ~~ide~~ leti sam, a drugi put harmoničicu koja pišti kad se rastegne. Umal' fras nisam dobio, jedva su me izvukli ispod stola.

Tata kaže da ću jednog dana biti muzičar. Mama kaže: „Pusti dete nek se igra, ti sve trčiš pred rudu, još je rano”, a ja bih najradije da budem nindža ili transformers ili droid, kao iz crtaća koje gledam iako ih ništa ne razumem.

Uveče kad legnem, mama mi priča priču za laku noć, a ja cevčim slatko mleko iz flašice koje nikako da se otarasim. Tama kad mama završi priču i misli da sam zaspao, ja kažem: „Ajde opet”... i sve tako dok ne zaspi ona sama, a ja tiho, sasvim tiho, kažem tati - spava mama.

LJUDI

BAKA ZAGA

Baka Zaga. Moja baka po tati. Kasne osamdesete, rane devedesete. Ja mali, 5-6 godina, pile, nema šta da me vidiš. Baka me vuče po Kalemegdanu, vozi me vozićem, priča mi kako je onaj tip što u fontani na Kališu davi zmiju pljunuti moj pokojni deda Mita, po kome nosim ime. Kaže baka: „Takav ti je deda bio - sav mišićav i snažan, volu rep da iščupa“.

Idemo svakog vikenda na Kališ. Baka mi kupi kesu smokija na gramažu. Ne ovog fensi u kesi što je fol jer pola pakovanja zauzima vazduh, nego onog iskrenog smokija, što ga nedeljama vučeš u kesi za đubre za sobom, koliko ga ima, i hraniš njime slona u zoološkom vrtu.

Onda, jednom prilikom, nakon šetnje uđemo u knjižaru i dobijem od bake prvu svesku u životu. Na koricama zmaj sa pivskim stomakom, unutra dosadne prazne stranice na debele i tanke linije. Dobijem i Dečju enciklopediju, pride. Šta sam sve iz nje naučio... Kosa, tanka, uspravna, debela. Baka je zavela red, svakog dana treba da se pojedje sve iz tanjira i da se ispiše cela stranica sveske novim slovom. Spanać mi je dobro išao, zbog Popaja. Ostalo dosta teže. Ne može da se ustane od stola dok se ne pojedje sve iz tanjira. Dan je trajao kao godina. Bio sam u stanju do uveče da „čekićam“ za stolom. Klopa u tanjiru, baka ne popušta, al' ni ja se ne dam. Sem onim danima kad na televiziji ide Branko Kockica. Ili Aca Poštar. Ili Metla bez drške. Tad pojedem sve odmah, makar mi na nos izašlo. Avion tehnika (otvori usta, uleće avion u hangar) dosta pomogne. Onda se namestim u mini foteljicu ili pak nošu, ispred starog televizora sa katodnom cevi i antenom i gledam emisiju. Ništa mi nije jasno, al' uživam. Dobijem od baka Zage i čokoladnu bananicu. To je bila gozba, kunem vam se.

Crvena trola. Taj specifični miris. Lagano klajkanje od Kneza do Banjice. Uvek mi se prispava. Jer sam na Kališu go-

nio neke vragove štapom, lovio vukove plastičnom puškom, terao lopte s nekom raznom dečurlijom koja se tu zadesila, uvek potajno likujuć - ne znate vi klinici, ono je moj deda što davi zmiju u fontani.

Gledam kroz prozor trole. Deluje mi kao da letimo preko cele planete, kroz svet, kroz kontinente, kroz tuđe države i daleke zemlje. Sve te ulice kroz koje prolazimo dok me san polako savladava. Poznate, a opet tako egzotične. Baka mi priča - ovo je glavna pošta, ovo je park gde su se mali prinčevi igrali, ovo je Dedinje, ovo je.... negde između jave i sna, doživljavam neki svoj svet. Svet koji će mi se mnogo godina kasnije javljati u snovima. U Bostonu. U Njujorku. U Čikagu.

Nekako brzo sam odrastao. Baka je ostala i dalje baka. Nije „odrasla“ sa mnom. Bila je tužna, sećam se kroz maglu. Nisam znao zašto.

Odselio sam se na drugi kontinent. Okretnicu trole su srušili i izmestili na Studentski trg, a na njenom mestu podigli velelepni tržni centar. Znaš, kao oni u Americi tržni centri što postoje. Ja sam već godinama živeo u toj Americi. U najvećim njenim selendrama, u kojima ljudi ne znaju ni da se čestito potpišu, bilo je većih i lepših centara nego što je onaj beogradski u Rajičevoj. Ali nigde, baš nigde na svetu nije bilo stanice trole. Pogotovo ne te, crvene trole.

Mama me je jednom zvala preko skajpa. Bio sam baš u Njujorku tada. Kaže – „sine, umrla je baka Zaga. Našli smo je samo kako leži. Nije se mučila.”

Nisam bio tu. Ni tad, niti ikad više. Otišao sam da se borim u nekim svojim bitkama. Svaki put kad sam se vraćao, grlio sam baku i pričao sam joj kako je tamo preko okeana. Ona je klimala glavom, ali mislim da nije shvatala. Mislim da niko nije shvatao. Ali to je valjda normalno. To je tako. Nemam pojma.

Crvena trola. Sad se po Beogradu vozim samo taksijem. Na Kališ idem samo namenski. Pored fontane prođem i ne setim

se da to moj deda davi zmiju u njoj. Smoki goji. Izbegavam ga. Debeo sam, odveć i bez njega. Branko Kockica, ko to beše?

Postao sam dosadan. Kao fol, uspeo sam u životu. Tešim se, kao nešto, znaš. Kosa, tanka, uspravna, debela. Koga briga za to danas, imam laptop, što bih ikad više pisao slova rukom.

Uspeo sam u životu. Pustim suzu slučajno, na staroj okretnici u Rajićevoj. Upalo mi nešto u oko. Trljam malo i prođe. Nema više baka Zage. Al' život ide dalje. To je sad manje važno.

Koješta. Ona je svuda tu. Mene nema više. Samo ulica.
I fotka sa crvenom trolom.

REJ

Koliko puta u životu dobijemo priliku da upoznamo jednu živu legendu? Neko nikada, neko samo jednom, oni srećni-ji možda i par puta. Ja sam imao tu sreću i blagoslov da se čak čitavih godinu dana družim sa živom legendom džezza i od njega učim da sviram. Njegovo ime je Rej Santisi, on je bio moj prvi profesor džez klavira, a ovo je moje sećanje na dane provedene sa njim.

Ti prvi dani u Bostonu, bili su teški. Jesen se spuštala na reku Čarls, Fenvej park i Kembridž, a hladan vetar mrznuo je iskre nostalgije za kućom koju sam pre samo par nedelja ostavio u Beogradu u potrazi za nekim novim svetom i znanjem koje sam sebi zacrtao da u njemu pronađem.

Lagao bih vas kad bih rekao da je bila bajka. Živeo sam sa cimerom u malom zapuštenom studiju u Roksburiju, na periferiji Bostona. Spavali smo na gumenim dušecima za plažu, grejanja smo imali samo u momentima kad bi kotao radio, što nije bilo toliko često, pa smo svake druge noći spavali u jaknama, cipelama i sa zimskim kapama na glavi. Sećam se da sam se često ujutru budio od bola u bubrezima, jer bih se našao na ledenom podu, pošto je dušek bio probušen. Ako me ne bi probudilo to, onda bi me iz sna preneli miševi koji su slobodno trčkarali oko nas po podu dok smo spavali.

Ali nisam se žalio. Jer sve što mi je tih dana bilo važno, bio je (od rođaka pozajmljeni) klavir koji je stajao u uglu sobe i činjenica da sam pre samo nekoliko nedelja postao student Berklija. Ta sama činjenica da se uprkos svim logikama i zdravim razumima, ipak nalazim tu, u tom centru muzičke edukacije kakva me je oduvek zanimala, za mene je već predstavljala dovoljnu motivaciju da ne osećam bol, da ne osećam glad, usamljenost, nostalgiju ili strah od nepoznatog, već samo i isključivo uzbuđenje i entuzijazam. Kad se tome pridoda činje-

nica da sam u Boston došao ubeđen da sam najbolji pijanista koji je hodao planetom Zemljom, pa onda nakon nedelju dana (kad sam čuo kako tamo ljudi sviraju), postao uveren da sam najgori pijanista koji je hodao planetom Zemljom, jasno vam je da je motivacija da od sebe napravim nešto u tom Bostonu, kulminirala do maksimuma.

Svakoga dana, cimer i ja prelazili smo 4 milje peške (oko 6 kilometara) u jednom pravcu jer smo se plašili da uđemo u metro. Živeli smo u jako lošem kraju, nadomak geta i sastav stanovništva u metrou nas je, najblaže rečeno, užasavao. Idenje do škole, još je i bilo podnošljivo, ali na kraju dana, nakon šest ili sedam sati neprekidnih časova, morali bismo ponovo da pređemo 4 milje i to nakrcani kesama sa hranom i namirnicama iz prodavnice u rukama. I onda tako izmrčvareni dođemo u leden stan u kome špartaju miševi i smrdi na memlu. Jednom smo naišli na dva stara televizora pored kontejnera koja je neko izbacio iz kuće. Sećam se da smo ih zgrabili i trčali u stan koliko nas noge nose, kao da smo nešto ukrali. Priključili smo ih i nikada ih nismo gledali, ali to je bila jedna velika mala pobeda u moru teškoća u kojima smo živeli.

Ali sva ta čamotinja je prestajala, one sekunde kad bih ušao u školu. Znao sam zašto sam tu, znao sam da želim da učim, naročito sada, tako ubeđen da sam najgori od sve dece i da ništa ne znam, zasukao sam rukave i prionuo na posao. Neko mi je tih dana ispričao da na Berkliju predaje jedan čičica koji je svirao sa Čarli Parkerom i učio od njega davnih pedesetih godina. Rekli su mi da se zove Rej i da se prijavim kod njega u klasu, što sam i učinio.

Sećam se, kad sam prvi put ušao u njegov kabinet, pomislilo sam da sam ušao u muzej. Brojne slike na zidu, hrpe nota svuda po klavirima i stolovima, požutele partiture i ko zna koliko stari otisci od kafe na njima, ispunjavali su prostor. A